

Krigen set med et barns øjne!

Jeg er født i 1935 og husker tydeligt d.9.april 1940, vi boede i P.Knuudsensgade i Københavns syd/vest kvarter, lige ved indkørslen til København fra Køge landevej.

Kolonne efter kolonne kørte ind mod hovedstaden, jeg syntes det var så flot men blev hurtigt hevet ind fra verandaen og fik at vide at det var det sandelig ikke. - Mange fabrikker som lå i sydhavnen blev i de følgende dage besat af tyske tropper og der blev etableret vagter ude foran portene. Jeg husker ikke de næste par år så godt, der skete formentlig ikke så meget lige omkring os.

De første oplevelser jeg husker, har været fra 7-8 års alderen, der blev efterhånden smalhals i de små hjem- vi kunne ikke, skaffe brændsel til kakkelovnene og hvad værre var til gruekedlerne i vaskekældrene, når det skulle vaskes.

Fra Gasværkshavnen og til Valby Gasværk kørte et Tog med kul til Gasværket, og når det passerede sporvognsskinnerne over Enghavevej rystede toget så meget at der faldt en del kul af vognene. Tilbage mod havnen havde toget koks med til opladspladserne ved Langebro. Koks er det restprodukt som når kullet har afgivet sin gas til gasproduktionen, er restproduktet koks og det kan så anvendes til opvarmning på de større fabrikker og i kakkelovnene. Koks købte man hos brændselshandlerne men der var jo rationering, så det var svært at få, samtidig havde vi nogle meget kolde vintre i de år.

Vi drenge havde jo legevogne og med dem kørte vi langs togskinnerne og pillede kul og koks, det blev så almindelig og selvfølgelig, at damerne i opgangene hvor vi boede, som havde vasketur, direkte bad os om at køre en lille tur og skaffe brændsel.

Et andet godt sted at skaffe kul var ned mod Ford fabrikkerne. Her lå de stor oplagspladser fks. de 4 k,er - Københavns kul og koks Kompagni –som lå med store mængder kul som tyskerne bevogtede med sabotagevagter. Her kendte vi drenge de løse brædder og når vagterne gik den anden vej kørte vi hen og flyttede brædderne og stjal kul i legevognene.

Samme legevogne brugte vi også til at samle hestemøg ,som vi solgte til kolonihaverne. 25 øre fik vi for en hel legevogn fuld .Kul og koks var bedre her kunne vi rede en hel krone. Men det var nu ikke altid folk lige havde penge - men det gik alligevel.

Krigen blev meget mere nærværende -i 1943 – 44 skete der flere stor sabotager i sydhavnen , mange fabrikker arbejdede for tyskerne. Jeg husker endnu at der lå en stor radiofabrik for enden af Vasbygade. En sen eftermiddag så vi en lastbil med pressenning , køre ned af gaden, den vakte en del opsigt fordi den ikke havde generator, og under pressenningen havde den en stor maskinkanon Vognen kørte op mod porten til fabrikken, vi unger løb med nedad Vasbygade - pludselig rev de pressenningen af og skød sig lige igennem porten og vagterne, 2 tyskere lå døde. Vi unger spændede hjemad. Jeg husker ikke hvor længe efter, men så kom der et ordentligt brag og sabotørerne løb op mod P.Knuudsensgade, i de samme kom Gestapo kørende i nogle vogne uden døre ,sprang ud og begyndte at skyde op mod de flygtende sabotører. Vi drenge hjalp dem igennem kolonihaverne ved Kirkesøen, og en anden over banevolden, ind på Vester kirkegård hvor han løb ind mellem gravene. Jeg har aldrig hørt at de blev fanget, men Gestapo og tyske soldater var i gaden hele den aften .

Som sagt var alt jo efterhånden rationeret, vi havde kødkort og det samme hvis man skulle have tøj så kunne man få en hvis mængde, sukker kaffe, smør alt var rationeret ja selv gassen til madlavning måtte man kun bruge en hvis mængde af. Ellers blev der lukket for gassen, også hvis man ikke kunne betale. Mange små smedefabrikker og især på B&W blev der fremstillet nødkomfurer, små komfurer med et rør ud gennem køkkenvinduet, her kunne vi så fyre med kvas og kviste eller gl. aviser og kartoflerne blev ofte kogt færdige i hokassen, - man forstod at klare sig bedst muligt.

Som Sagt krigen spidsede mere og mere til – en anden ubehagelig oplevelse havde jeg i 1943. mine forældre havde lejet et sommerhus i Lynæs, vi havde været der i 8 dage, min Far var taget hjem et par dage i forvejen. Min Mor, min søster og en lille fætter på 1½ år som min Mor passede og jeg skulle lukke huset af og tage hjem et par dage efter.

Vi havde fået at vide at der var store uroligheder i København. Der kørte ingen tog og bussen fra Lynæs til Hillerød kørte heller ikke. Min Mor fik en bondemand til at køre os med hestevogn til Hillerød, men der gik ganske rigtigt ingen tog. Urolighederne var nu blevet til generalstrejke, fortalte man os. København og andre større byer strejkede.

Min Mor besluttede at vi skulle gå hjem fra Hillerød, det var blevet formiddag og der var spærretid kl. 22 men hun mente at vi kunne nå det. Ude på Kongevejen gik vi mod Lyngby/København og pludselig hørte vi en brummen og en stor lastbil kom kørende, vi prægede den han stoppede og tog os med. Efter et par kilometers kørsel blev han stoppet af tyske soldater og dirigeret ind på Rudersdal kasserne, vi blev gennet af Ladet, Chaufføren blev ført bort, og tyskerne spurgte hvad vi lavede på den bil, vi fortalte som det var men det troede de ikke på – også min Mor blev taget ind til afhøring og vi børn blev stillet op ad muren med ryggen til tre tyske soldater som holdt os op med deres geværer, efter en times tid kom min mor med den lille fætter på armen han skreg i vilden sky, gad vide om det var derfor at vi nu blev smidt ud på landevejen igen. Det var blevet eftermiddag og vi gik der ud af, først sent på aftenen nåede vi Nørrebros runddel, her var der store pigtrådsspæringer. Folk måtte hverken komme ud eller ind, men hvordan min Mor fik dem til at lukke os ind ved jeg ikke den dag i dag, men ind kom vi og der blev skudt ned ad Nørrebrogade og der gik vi midt i det hele, min søster tuede og jeg var hunderød mutter skældte ud og der var stor panik for vi havde kun en ½ time til spærretiden begyndte, så skulle vi være hjemme. Selve hjemturen blev lige så dramatisk for vi nåede jo ikke Sydhavnen før end spærretiden, så vi sneg os bag Gl. Carlsberg over Carlsberg broen, der går over Vigerslevvej, og ind langs Vestre Kirkegård, bag om stierne langs banen til gasværkshavnen og så var vi hjemme. En oplevelse man aldrig glemmer.

I begyndelsen af 1945 skulle vores skole (Bavnehøj skole) bruges til flygtninge fra Tyskland, vi skulle så undervises forskellige steder i kvarteret - vores klasse blev undervist 3 dage om ugen i DUI's lokaler der lå inde i gården hvor jeg boede, det var en ren svir 3 dage i skole og så lige forenden af gården. Dette stod på næsten hele det skoleår.

Da krigen sluttede, og budskabet lød d. 4 maj om aftenen gik vi drenge ovre på markedspladsen ved Sydhavns plads. Vi havde et job med at gå og trække karrusellerne, det foregik jo med håndkraft der var jo ingen benzin og ingen El. til at drive noget rundt. Da budskabet så kom løb vi ind mod Istedgade for at være med her, vi hoppede på sporvognen folk stod på trinbrættene på begge sider af vognen, alle skulle ind mod byen. Der opstod skyderier i gaden og bål blev antændt, folk var som gale men glade. Det blev for meget for os knægte vi skyndte os hjem, og jeg fik en ordentlig balle over at være så sent ude, det kan jo være farligt sagde min Mor, I har vel ikke været inde i byen - "nej det har vi ikke". -

Tiden efter krigen var længe om at blive normal, rationeringen af kaffe og sukker varede til længe efter krigen. Jeg husker da de første bananer der kom i handelen, og de første Chokolade frøer - man kunne kun få 4 hver, her har vi nok været henne i 1947-48. Bådene til Sverige sejlede fra Havnegade og der var lange køer for at komme med, de voksne skulle bl.a købe cigaretter. Jeg spillede Badminton den gang og var blevet udtaget til at spille mod Svenskerne i Malmø, Jeg kan huske at jeg fik en seddel med om det jeg skulle prøve at få med hjem, ikke om vi tabte eller vandt, det var ikke så vigtigt som det vi kunne have i kufferten. I 1950 kom jeg i Lære jeg husker at der stadig var rationering på nogle ting, men for mig begyndte nu en ny tid, og Krigen kom på Afstand.

Mogens Sørensen